

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K limitaci odpovědnosti providera v prostředí internetu - 1. část

V současnosti jsou prakticky jen pouhou historií názory hlásající, že internet je prostředím extra legem, vyjmutým z působnosti právní regulace. Je zcela evidentní, že se nemůže jednat o prostor bez odpovědnosti za obsah zveřejňovaných a šířených informací. Na druhé straně je zřejmé, že aplikace obecné odpovědnosti známé z „off-line světa“ na online prostředí není dost dobře možná bez zohlednění specifik na internetu. K institutu odpovědnosti na internetu je nezbytné přistupovat diferencovaně podle druhu činnosti, kterou jedinec vykonává. Například subjekt, který prostřednictvím sítě šíří vlastní elektronická data, by měl být shledán zcela odpovědným za své konání podle občanského nebo obchodního zákoníku z titulu odpovědnosti za škodu, kterou může způsobit jiným subjektům.[1] Na druhé straně se jeví jako žádoucí omezit právní odpovědnost subjektu v situaci, kdy pouze přenáší cizí data nebo např. poskytuje prostor pro umístění informací, jejichž obsah ani reálně nemůže znát.[2] Právě poslední skupinou osob, tj. internetovými providery v širším slova smyslu, se z pohledu vybraných aspektů jejich odpovědnosti budeme zabývat v tomto příspěvku.

Regulace odpovědnosti providera v národní i evropské legislativě

Obecně platí, že k právním problémům souvisejícím s internetem lze přistupovat buď formou aplikace platného práva (pokud jeho normy jsou dostatečně obecné a v plném rozsahu nadále použitelné i na právní vztahy vznikající v kyberprostoru) nebo prostřednictvím zapojení pokročilých interpretačních metod k řešení online případů (přičemž normy pozitivního práva tímto získávají novou dimenzi). Nebo konkrétní situace vyžaduje přijetí nových právních norem, jelikož aplikační problémy není možné překonat s využitím interpretačního instrumentária či přijetí nového legislativního opatření se jeví jako vhodnější.

V oblasti regulace soukromoprávní odpovědnosti providerů lze v určitém rozsahu aplikovat stávající právní normy, když obecná koncepce odpovědnosti (případně s využitím patřičných interpretačních přístupů) je použitelná i v prostředí internetu. Na druhé straně je právě v případě providerů evidentní, že tato oblast vyžaduje přijetí speciální právní úpravy. Na nadnárodní (evropské) úrovni je problematika svěřena především úpravě obsažené ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. 6. 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (dále jen „*směrnice o elektronickém obchodu*“).

Směrnice o elektronickém obchodu byla po vstupu ČR do Evropské unie transponována do českého právního řádu zákonem č. [480/2004](#) Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o některých službách informační společnosti“).[3]

Zákon o některých službách informační společnosti působí jako odpovědností filtr, když zásadně omezuje odpovědnost poskytovatelů zprostředkovatelských služeb (providerů) a v řadě případů tak vylučuje uplatnění nároku z odpovědnosti vůči providerovi. Úprava odpovědnosti je vtělena do ust. § 3 až 6 citovaného zákona. V dalším textu se proto zaměříme na základní rozbor možných odpovědnostních následků v kontextu uvedené právní úpravy, a to dle postavení a charakteru činnosti zvolených subjektů.

Odpovědnost poskytovatele připojení

Zákon o některých službách informační společnosti upravuje oblast odpovědnosti poskytovatelů celé řady služeb za cizí data v síti internetu. Mezi nimi je také skupina poskytovatelů připojení. Zákodárce, dle našeho názoru zcela rozumně, zvolil **koncept omezené odpovědnosti providera**, přičemž lze dovodit, že zákonné omezení se vztahuje i na případnou providerovu trestní odpovědnost, byť cílem směrnice o elektronickém obchodu nebyla harmonizace v oblasti trestněprávní (nicméně s ohledem na novost zákona č. [418/2011](#) Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim doposud, jakož i absenci příslušné judikatury, budou vzájemné vazby obou právních předpisů vyžadovat další pozornost). Princip omezené odpovědnosti providera vychází z premisy, že provider nemůže být odpovědný za existenci právně závadných cizích informací umístěných na webových stránkách, ke kterým pouze zprostředkovává přístup. Jeho činnost se zpravidla omezuje čistě na technické a v zásadě automatické (resp. automatizované) zprostředkování přístupu k počítačové síti za účelem přenosu informací. Činnost providera proto má čistě pasivní podobu, což znamená, že poskytovatel nezná ani nekontroluje přenášené či ukládané informace.

Z ust. § 6 zákona o některých službách informační společnosti vyplývá, že právním řádem **není providerům uložena povinnost dohlížet na obsah jimi přenášených nebo ukládaných informací či povinnost aktivně monitorovat** obsah svých serverů s cílem odhalovat skutečnosti poukazující na protiprávní činnost.[4] V situaci, kdy poskytovatel připojení nedohlíží na obsah jím přenášených informací, nelze po něm rozumně požadovat, aby nesl odpovědnost za cizí závadný obsah, o kterém neví a prakticky ani vědět nemůže.

Zákonná úprava[5] zásadně omezuje úspěšnost uplatnění nároku na náhradu škody vůči poskytovatelům připojení, čímž jim v porovnání s dřívější dobou poskytuje větší právní jistotu (uvedené ostatně bylo cílem evropské legislativy při podpoře nerušeného vývoje elektronického obchodu). V minulosti bylo totiž možné providera žalovat např. o uhrazení škody s využitím konstrukce solidární odpovědnosti. Provider mohl být činěn odpovědným za to, že nekontroloval cizí závadný obsah a nezabránil jeho dalšímu šíření a zpřístupňování, i když alespoň mohl a vzhledem k okolnostem a svým poměrům měl vědět, že může porušit svou povinnost a že zpřístupněním takového obsahu může vzniknout škoda (*koncept vědomé nedbalosti*). Prakticky se jednalo o uplatnění odpovědnosti za škodu zaviněnou nedbalostním jednáním v kombinaci s porušením obecné prevenční povinnosti providera obsažené v ust. § 415 občanského zákoníku.[6] Takový přístup k soukromoprávní odpovědnosti providera ovšem nelze považovat za správný a rozhodně nepřispíval k jistotě právního postavení poskytovatelů, potažmo rozvoji služeb na internetu. Z těchto důvodů byla v evropském prostoru přijata sjednocující právní úprava limitující odpovědnost poskytovatele připojení v situacích, kdy uživatel, kterému provider poskytuje připojení k internetu, šíří po internetu závadný obsah.

K zamyšlení se zde nabízí otázka, zda na činnost internetových providerů může být vztažena úprava

objektivní odpovědnosti za škodu způsobenou provozní činností podle ust. § 420a občanského zákoníku.[7] Pripustíme-li teoreticky, že činnost poskytovatele připojení bude naplňovat znaky tzv. provozní činnosti, právní úprava zákona o některých službách informační společnosti bude představovat překážku aplikace institutu objektivní odpovědnosti.

Odpovědnost poskytovatele volného prostoru

Internet je ve své podstatě založen na propojení vlastních a cizích obsahů. Takové vzájemné propojení umožňuje lidem využívat možnosti sítě internet po celém světě. Z tohoto pohledu jsou nepostradatelným pojícím prvkem internetu poskytovatelé volného prostoru. Také v případě těchto poskytovatelů služeb nebude rozumné požadovat, aby při vysokém počtu uživatelů a enormním objemu ukládaných dat zjišťovali a posuzovali legálnost či nelegálnost veškerého obsahu uložených informací. Je primárně záležitostí a odpovědností samotných uživatelů, jaký obsah ukládají na poskytnutém prostoru serveru. Proto i zde bylo přistoupeno k zákonnému omezení odpovědnosti poskytovatele za cizí obsah vůči třetím osobám.[8]

Aby poskytovatel prostoru mohl být shledán odpovědným za obsah dat svého uživatele, je zapotřebí, aby *relevantně* (tj. *prokazatelně*) věděl, že v souvislosti s tímto obsahem dochází k porušování cizích práv, a současně *vůči takovému protiprávnímu jednání adekvátně* (účinně) *nezasáhl*. Vzhledem ke shora zmíněné absenci všeobecné kontrolní povinnosti se poskytovatel o problematických datech na svých serverech dozví pravděpodobně pouze na základě upozornění zvenčí.[9] Úspěšnému uplatnění nároků z odpovědnosti se provider následně vyhne, zamezí-li přístup k právně závadným informacím. V opačném případě může čelit nárokům na náhradu škody z titulu své odpovědnosti v rozsahu ust. § 420 občanského zákoníku, a to v důsledku zaviněného nesplnění povinnosti zakročit vůči informacím protiprávní povahy. Pokud se jedná o formu zavinění, tak lze ve většině případů vyloučit přímý či nepřímý úmysl poskytovatele volného prostoru. V úvahu tak přichází zpravidla jen jeho *vědomá nedbalost*, kdy v případě zjištění protiprávní činnosti na svém serveru nepodnikne nutná zamezující opatření.

Tím, že poskytovatel zamezí přístup na webové stránky svého klienta, se na druhé straně vystavuje riziku uplatňování nároků právě ze strany majitele (autora) stránek, a to kvůli odpírání přístupu k jím poskytovanému obsahu. Proto je z pohledu providera žádoucí, aby na takovou situaci pamatoval ve smlouvách uzavíraných s uživateli, ve kterých je nezbytné zakotvit oprávnění providera zamezit přístup k webovým stránkám s potenciálně závadným obsahem.

Dosavadní praxe ukazuje, že problém bude činit především správná identifikace zákonem definovaného okamžiku, kdy se provider „*prokazatelně dozvěděl o protiprávní povaze obsahu ukládaných informací nebo o protiprávním jednání uživatele*“, tj. na základě jakých okolností a skutečností provider musí přistoupit k odstranění nebo znepřístupnění závadných informací. Zdá se, že provozovatelé webů se mnohdy dostanou do pozice soudců, kteří budou muset bez existence autoritativního rozhodnutí státního orgánu sami vážit zájmy a rozhodnout, co je protiprávním jednáním (obsahem) a co nikoliv. K této problematice se již vyjádřily také soudní orgány, přičemž vybraným rozhodnutím se budeme věnovat ve druhé části tohoto příspěvku.

Mgr. David Mareš, Ph.D.

[MT Legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Jakubská 121/1
602 00 Brno 2

Tel.: + 420 542 210 351
Fax: + 420 542 212 518
e-mail: info@mt-legal.com

Karoliny Světlé 25
110 00 Praha 1

Tel.: + 420 222 866 555
Fax: + 420 222 866 546
e-mail: info@mt-legal.com

Bukovanského 1345/30
710 00 Ostrava - Slezská Ostrava

Tel.: + 420 596 629 503
Fax: + 420 596 629 508
e-mail: info@mt-legal.com

[1] Na tomto místě odhlížím od aspektu trestněprávní odpovědnosti, která však může být rovněž dovozena ve smyslu principu ultima ratio (tj. zásady subsidiarity trestní represe). Trestněprávní odpovědností pracovníků internetového poskytovatele se zabývaly již v roce 1998 německé soudy, kdy nejprve prvoinstanční mnichovský soud shledal vinným bývalého ředitele společnosti CompuServe Inc. z účastenství na trestném činu šíření dětské pornografie, kterého se měl dopustit tím, že nezabránil přístupu veřejnosti na jisté webové stránky s pornografickým obsahem, jež byly umístěny na serverech společnosti CompuServe. Odvolací soud však rozsudek zrušil s tím, že neexistovala žádná právní odpovědnost společnosti CompuServe za obsah jednotlivých diskusních skupin.

[2] Je nutné vzít v potaz, že objem dat v síti internet, které „obhospodařují“ tzv. poskytovatelé služeb informační společnosti (provideri) a tím zprostředkovávají komunikaci po této síti, je enormní, což zcela jistě vyžaduje zohlednění v koncepcích právní úpravy.

[3] Směrnice o elektronickém obchodu nebyla do zákona o některých službách informační společnosti promítnuta v plném rozsahu, což v některých ohledech českému zákonodárci umožňoval vlastní text této směrnice. Uvedené platí ve vztahu k povinnosti providerů informovat příslušné

orgány státní moci o pravděpodobných protiprávních činnostech a protiprávních informacích (čl. 15 odst. 2 směrnice o elektronickém obchodu), která do českého zákona nebyla vtělena.

[4] V rozhodnutí belgického soudu Tribunal de Premiere Instance de Bruxelles ze dne 29. června 2007, sp. zn. 04/8975/A, 6/29/07 (případ Société Belge des Auteurs, Compositeurs et Editeurs v. SA Scarlet Extended Ltd. - právní předchůdce SA Tiscali) bylo ovšem autoritativn  stanoveno, že filtrování pr stupu u ivatel  k webov m portálům typu P2P, kter  slou i k výměně obsahu chráněného autorsk m právem (typicky hudebních nahrávek), nepředstavuje závazek aktivního monitoringu po i a ov  s t . Soud v daném p r pad  (v zájmu ochrany autorských práv) uložil providerovi povinnost zabránit pr stupu u ivatel  ke stránkám P2P, a to prostřednictvím dostupných (automatizovaných) technických prostředků.

[5] Viz ust.   3 zákona o některých službách informační společnosti.

[6] Snaha uplatn vat nárok na náhradu škody v  ci providerovi namísto subjektu, kter  by měl prim rn  odpovídat za obsah, kter  umístuje na stránky v po i a ov  síti, vycházela z  ist  racionálních důvodů. Provider je totiž v anonymním prostředí internetu celkem snadno identifikovateln  a navíc zpravidla disponuje finančními prostředky, které jsou schopn  nárok poškozeného uspokojit.

[7] Pr vn  doktrína p ritom z praktických důvodů před u innost  zákona o některých službách informační společnosti dovozovala, že vzhledem k povaze poskytování služeb není na místě aplikace objektivn  odpovědnosti dle   420a občanského zákoníku. Viz Matejka, J.,  erm k, J. Odpovědnost poskytovatel  volného prostoru na Internetu za cizí obsah [online]. 2001 [cit. 05.02.2012]. Dostupn  >> [zde](#).

[8] Zákon o některých službách informační společnosti v ust.   5 stanoví, že poskytovatel služby, jež spo iv  v ukládání informací poskytnutých uživatelem, odpov d  za obsah informací uložených na  adost uživatele jen tehdy, mohl-li vzhledem k předmětu sv  činnosti a okolnostem a povaze p r padu vědět, že obsah ukládaných informací nebo jednání uživatele jsou protipr vn , nebo dozvěděl-li se prokazateln  o protipr vn  povaze obsahu ukládaných informací nebo o protiprávním jednání uživatele a neprodlen  neučinil ve ker  kroky, které lze po n m požadovat k odstranění nebo znep r stupn n  takovýchto informací.

[9] Ve Velké Británii byla providerova povinnost typu „notice and take down“ (tj. povinnost odstranit pr vn  z vadn  data při prokazateln m upozornění) dovozena judikaturou ještě před u innost  směrnice o elektronick m obchodu, a to rozhodnutím High Court, Queen's Bench Division ze dne 26. března 1999, sp. zn. 1998-G-No 30 (p r pad Laurence Godfrey v. Demon Internet Ltd.). O uveden m právním sporu referuje Todd, P. E-Commerce Law. London : Cavendish Publishing, 2005, s. 248-252.

  EPRAVO.CZ - Sb rka z kon  , judikatura, právo | www.epravo.cz

Dal i  l nky:

- [Návrh nového zákona o digit ln  ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, d l 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského opr vn n  do obchodního rejst r ku](#)
- [Prov rov n  zahraničních investic a kybernetick  regulace: řízení služba jako nov  transakční prom nn ](#)
- [P edb  n  opatření a dal i instituty k ochraně v řitel  při přeměnách](#)
- [Siln  koruna: jak  dopady m  posilující koruna na  esk  firmy](#)
- [Problematick  aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Byznys a paragrafy, d l 29.: Jednání za s.r.o. - jednatel ](#)
- [K \(ne\)způsobilosti not r sk ho zápisu jako exekucního titulu pro nařizen  exekuce prodejem](#)

zástavy

- [Když korporátní neshody nestačí: soudní zásah do účasti společníka jako krajní řešení](#)
- [Do 5 milionů EUR bez prospektu cenných papírů - novela ZPKT!](#)
- [Význam doplacení úvěru při přezkumu posouzení úvěruschopnosti](#)